

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Quænam in infirmas excuset, ab Officio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

hanc iudico omnium expeditissimam, & sanè tuam
regulam: Qui non potest majorem partem Officij par-
tem recitare, potest autem minorem, ad nequam obli-
gatur. Contra: Qui non potest minorem, potest autem
majorem (omissa licet minore) planè tene-
bitur. Ita Sanchez lib. 7. concil. cap. 2. d. 47. num. 3. Azor.
lib. 1. lib. 10. cap. 13. quæst. 4. Castro Pal. n. 7. d. 2. p. 6. n. 8.
Ratio regulæ est: tum quia sic confectudine re-
ceptum est à prudentibus, tum quia major pars trahit
ad se minorem, non verò contra, tum denique quia sic
sanctus redditur unus Officij, & scrupulis minus ob-
noxium.

4. Qui potest æqualem, hoc est, dimidium Officij
dicere, obligatur ad illam, omissa dimidia parte, quam
non potest. Ratio est, quia tunc non possumus recurrere
ad regulam, per quam major pars trahatur ad se minorem:
ad regulam, per quam dimidia sit planè pars notabilis, ab illa
excusari aliquis non poterit.

Secunda Difficultas.

Quam sit major, quæ minor pars?

5. Sed ex his ecce secunda difficultas in præci emer-
gens, æquænam censenda sit major, quæ minor Officij
pars? Ex quatuor dictis, quæ apud non ignobiles Docto-
res inveniuntur, id facile fortasse ad lucem evocabimus.

6. Primum dictum Navarri, L. 6. Azor. Val. apud
Castro Pal. l. c. n. 8. Qui potest recitare Laudes, Primam,
Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium,
licet non possit Matutinum, compellitur illas recitare
omisso Matutino, quod supponimus, non posse. Ratio
est, quia tot horæ sunt major Officij pars. Atque ex hoc
dicto sequitur, quod si contra, potest quis solum Matuti-
num recitare, non autem illas horas, ad nihil obligabi-
tur, ex dictis n. 3. quia nimirum solum Matutinum est
minor Officij pars.

7. Secundum dictum Rodr. Garf. J. Molf. apud Bonac.
lib. 1. de Hor. Can. q. 6. p. 2. n. 6. Apud Ioan. Sanch. in se-
ntentia 15. n. 1. Contra sentit Th. Sanchez lib. 2. in decal. c. 19.

8. Qui non potest recitare Matutinum & Laudes,
potest autem Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Ves-
peras, & Completorium, ad nihil tenetur. Ratio est, quia
Matutinum & Laudes sunt major, & certè porior Offi-
cij pars. Atque ex hoc dicto sequitur, quod ex adverso,
qui potest recitare Matutinum cum Laudibus, non
potest autem illas cæteras horas, tenetur his neglectis
ad illud, quia illæ cæteræ horæ sunt minor pars Officij
divini.

9. Tertium dictum Castro Pal. l. c. p. 6. num. 5. Qui
potest recitare cæteras omnes horas præter Vesperas, ad
illas cæteras solvendas obligatur. Ratio est eadem, imò
ex se patet, major. Ex quo contra sequitur, valentem
solas Vesperas, adde & Completorium, non autem cæte-
ras alias recitare, ad nihil teneri, quia Vesperæ, & Com-
pletorium, cum sint pars minor, trahuntur ab excusatio-
ne aliarum, quæ sunt major.

10. Excipe tamen hic, & in similibus, nisi fortè su-
perveniat præceptum. Explico. Sit qui statim à meri-
die sacro Ordine initietur: hic, licet non obligetur re-
citare majorem partem Officij illius; diei nempe Matu-
tinum Laudes, cæteræque horas, ut supra, §. 5. num. 8.
videmus, obligatur tamen Vesperas & Completorium.
Ratio est, quia tunc supervenit præceptum cadens in
Vesperas & Completorium, materiam sanè capacem
gravis obligationis, nullo respectu habito ad horas an-
tecedentes.

11. Quartum dictum Ioan. Sanch. & Gar. apud Pelliz.
num. 1. d. 5. c. 2. n. 110. Non est obligatus recitare illam ho-
ram, cujus notabilem partem necesse habes omittere,
v. g. si sit cæcus, qui memoriâ teneat Psalmos Matutini,
non autem Lectiones, non tenetur Matutinum recitare,
quia Psalmi sine Lectionibus non sunt substantialiter
Matutinum Ecclesiasticum, atque adde Lectiones sunt

notabiles Matutini partes. Quid si sciat Psalmos hora-
rum, nesciatque Capitula & Orationes? Certè similiter
non videtur ad horas recitandas obligandus, ita Tol.
Diana, & ex parte Sotus apud Pelliz. loco citato num. 112.
quia patet illi psalmi non sunt substantialiter Horæ
Canonicæ, juxta formam à Pio. V. præscriptam. Si cæcus
nesciat, vel tu non habes hodierni Officij majorem par-
tem, sciat verò ille, vel habeas tu majorem partem Offi-
cij alterius diei, non obligamini ad recitandum hoc al-
terius diei Officium, imò neque ad alias partes. Ratio
est, quia non tenemur ex ullo præcepto aliud supponere
loco Officij divini.

12. Occasione hujus exempli ducti à cæco, Petes:
Si possit ejusmodi cæcus, vel quicumque alius asciscere
socium, cum quo valeat Officium totum ritè recitare,
obligabitur? Respondeo obligari ad asciscendum so-
cium docent nonnulli ita Bonac. alios referens diff. 1.
de Hor. Can. q. 6. p. 1. n. 8. sed certè probabile etiam est sa-
cris initiatum, vel Religiosum non obligari, quia facul-
tas admittendi socium etiam sponte se offerentem, est
privilegium: Privilegiis autem utimur, quando volu-
mus. majori jure idem sentiendum de surdulo, qui
quamvis, ut dixi supra §. 2. n. 13. sit obligatus recitare
Officium, tamen si ejus conditionis esset, ut non posset
illud sine socio, cum socio posset non tamen obligaretur
ad illud asciscendum, atque adde posset recitationem
negligere. Ratio est tum quia, ut dictum est, recitare ad-
missio socio est privilegium, tum quia valde onerosum
esset socio cum obligari ad vociferandum, quod certè
deberet præstare, ut surdaster audire posset.

13. Dixi (sacris initiatum vel Religiosum) nam
Suar. Valsq. Azor. Reg. Laym. alique apud Bonac. loc.
cit. id meritò negant Beneficiario? Hic enim cum ex ju-
sticia debeat recitare Officium, obligatur aliquantulum plus,
quam alij. Vnde si facile, & non cum gravi suo incom-
modo socium habere potest, advocare tenetur, siquidem
qui se obligavit ad Officium acceptando Beneficium, se
videtur obligasse ad media saltem non multum difficilia
apponendam.

Ex his difficultatibus secundam modò propositam sa-
tis concepisse luminis jam vides.

Tertia Difficultas.

Quam infirmitas excuset ab Officio?

14. Dico, nec levem, nec certè necessariò gravissi-
mam; quia levis non affert mortaliter impedimentum,
& pia Mater Ecclesia nequaquam cum tanta severitate
nobiscum agit. Statuatur ergo hæc Regula: Si afflit Me-
dicus, vel vir expertus, qui possit de notabilitate infirmi-
tatis diiudicare, nec afflit Superior, qui certè in dubio
valet dispensare, tunc decerne infirmitatem esse notabi-
lem, ad effectum negligendi Officium, cum à recitatione
times aliquod non parvæ considerationis malum. Video
adhuc regulam non esse expeditam, verum planior fiet
ex corollariis.

Hinc enim ex Sanch. lib. 7. cons. c. 2. d. 45. timor, quod
sit occasio recitationis futura stomachi cruditas, vel
capitis gravedo, vel virium lassitudo, vel tardior febris
remissio, excusabit hominem ab Officio.

Hinc, ex eodem ibid. num. 5. imbecillitas ejus, quem
febris deseruit, eundem per aliquod dies excusabit, quia
illa imbecillitas infirmitas est, & Mater Ecclesia conva-
lescenti per aliquod tempus requiem ab Officio conce-
dere putanda est. quid si Missam hic celebrare velit: ce-
lebre, inquit Sanch. ibid. esto vacet per eos dies ab Of-
ficio; hoc enim suavitati Ecclesiæ tribuere omnino de-
bemus. Hi autem dies numerari debent iudicio pruden-
tis proportionem habita ad gravitatem præteritæ infirmi-
tatis, & præsentis difficultatis.

Hinc ex Pellizzario mox citando n. 158. quartana la-
borans, quando expectat vespertinam febris accessio-
nem, quamvis, si manè bene se habeat, debeat horas

H 4 Matutino

Matutino tempore respondentes persolvere, nec obligetur mane, ex probabili sententia Vesperas & Completorium recitare, praeveniendo tempus; nihilominus, si mane imbecillis existat, timeatque sibi recitationem, à toto officio absolutè, ut ex dictis patet, excusabitur.

Hinc luscus, & quicumque ex oculis laborat, timet videndi vim ex legendo paulatim deperdere, Horas Canonicas ne legat.

14. Quid si hic luscus, vel ille valetudinarius legat voluntarie fabulas, vel historias, omittit autem Officium, peccabitne; Respondeo non peccaturum contra obligationem recitandi Officium; ita utque Sanch. apud Pelliz. tom. 1. tr. 5. c. 8. n. 166. quia ab illo jam excusatur, sicuti non peccat contra præceptum jejunii, qui ex infirmitate commedit carnes, sed ex gula concupiscentia commedit pisces. Verum, quemadmodum hic peccat contra charitatem in se ipsum, si multum ei nocent pisces, ita peccaturum non ambigo illum, qui fabulas cum famularis detrimento legit: quod, tamen detrimentum saltem notabile raro evenit, quia hisce Lectionibus, quantum est ex hoc capite, recreatur animus, non multum opprimitur.

Quarta difficultas.

De nocimento dubio. Remissive.

15. Quid faciendum, quando omnibus pensatis tu, vel etiam Medicus accipite remanetis, an sit allatura notabile nocimento horarum persolutio? Resp. de hac re dictum esse satis sup. lib. 1. c. 3. §. 7. v. Hor. Canon. n. 2.

Gravis Occupatio.

16. Ut occupatio superveniens ab recitando excuset, gravissime, ac necessaria debet? gravis, inquam, sive in re pertinente ad animæ salutem, sic etiam ad honorem, vitam, fortunam: ita Suar. Vasq. Laym. aliique apud Bon. mox citandum.

Ex hoc ergo capite excusantur communiter recitaturi publicam Lectionem in concursu ad Cathedram, vel ad Doctoris lauream acquirendam; Item concionatores, atque Confessarii, quando nec concionem, nec confessionem sine nota vel scandalo queunt omittere, nec simul cum illis Officium persolvere. Sed quid erit in magna frequentia confessionum exposcentium? Karissimè hanc solam excusationem admitto, quia ex una parte facile potest differri in alium diem aliquorum confessio (nisi forte non posset in magno lubio, ubi pauci essent Confessarii) & ex alia parte congrua est unius, vel alterius Horæ vacatio à confessionibus, ut quod Orationi debetur, exsolvatur.

17. Illud admitto libens, si quis bona fide Officium remississet ad finem diei, ad unam vel alteram scilicet horam ante mediam noctem, & ad Confessionem, vel Communionem, vel etiam Extremam-Vinctionem moribundo conferendam, advocaretur, admitto, inquam, si ad unumque, id est, ad Officium, & talia Sacramenta ministranda tempus non superpet, posse Officium negligere, & ad morientem evolare, etiamsi non sit Parochus tunc enim elæcet clara necessitas, quæ certè non est in vulgaribus Confessionibus, vel Communionibus.

18. Sacerdoti pauperi tum demum hanc excusationem indulgerem, quando extrema, vel etiam gravis necessitas victum quærendi, ita illum opprimeret, ut nequiret vitæ necessaria invenire, & Officium persolvere. Sed quando Sacerdotibus patrimonio communiter fruentibus tam acerba fors necessitatis?

19. Audi hic, amice Lectori, faciem casum, non tamen facilis solutionis: Remisit bona fide quidam Parochus gravibus dissentis per diem negotiis, recitationem horarum parvarum simul cum Vesperis & Completorio in ultimam horam ante mediam noctem; forte autem erat dies Iovis, quando reversus domum incenatus,

voluit hac intentione cibo se reficere, ut absoluta per diem horam, Officium recitaret alia media hora, quæ ante mediam diei sequentis jam superflua erat. Vix sedit ad mensam, cum vocatur ad audiendam confessionem ejusdem forte graviter de nocte in subita rixa vulnerari. Adolat, audit ritè confessionem, domumque redit, sub eam temporis angustiam, ut semel horula, quæ supererat ante noctem intempestam non sufficeret ad utrumque, quod ipsi erat præstandum, nempe ad cenandum, & certè cum carnibus (impediente enim die Veneris expirabat dies Iovis) & ad Officium persolvendum. Quid ergo faciet Parochus, præsertim volens die sequenti sacrificium ritè jejunus celebrare?

Si de consilio hic ageretur facile isti hoc consilium daret, ut jejunus & incenatus horas aliàs solito, Deo gratias persolveret: sed de obligatione agimus, non de consilio. Obstringamne hunc jejunare nolentem? Ius cenandi, quo homo fame, & negotiis oppressus gaudet, dixerimne necessitatem levem, an potius gravem? Deinde. Quid melius, recitatio Hæc officij; an sacrificium diei sequentis, quod omittit abque dubio deberet Parochus, si propter recitationem comedere ante mediam noctem non posset; facile enim comederet, si non carnes, certè pisces post mediam noctem, ac propterea ad sacrificium peragendum ineptus erit. Hæc & familia expendet, & pueri cum decemito: ergo ad utiliora progredior.

20. Si gravem occupationem (idem dic de quolibet alio impedimento) manè, verbi gratia, prævideas, obligaberis sine Officium prævenire, & totum manè recitare.

Respondeo ita, cum Suar. tom. 2. de rel. lib. 4. de Hor. Can. c. 28. n. 28. & 36. Azor. p. lib. 10. c. 13. q. 15. Bonac. disp. 1. de Hor. Can. q. 5. p. 2. 2. aliisque ab eodem relatis; quia præceptum de officio peccando non urget solus correspondens horis, sed toto die: est enim unicum præceptum totius diei. Quoniam ergo toto die, atque ad eam in qualibet ejus parte urget præceptum, obligaberis manè, si serò non potes, vel serò, si non potes manè: sicut qui prævidet die festo, se non posse adesse Sacro circa meridiem, posse autem manè, adesse obligabitur, & contra, ut à nobis dictum est, in opus de comm. c. 4. §. 4. n. 39.

Scio primo Emanuèlem Sà v. Hor. Can. num. 1. in genuina impressione (nam in expurgata expunctum est) sic habere: Nec reatur ad Horas qui urgente negotio est impeditus, huic enim sufficit recitare horas temporis non impediti.

Scio item secundo nonnullos, ut Henriquez, Sanchez, Diarum apud Pellizzar. tom. 1. tract. 3. c. 5. n. 119. uti distinctione, & velle te obligari quidem ad prævenendum, impedimentum est à te voluntariè apponendum, non verò si tibi sit involuntarium: unde laboratus à meridie febris quartana non obligatur (inquiunt) manè, etiamsi bene valeat recitare Vesperas & Completorium, quia hoc impedimentum involuntarium est: at iter acturus obligatur, quia iter est impedimentum voluntarium: Scio, inquam, hæc, sed certè hoc posterius dictum, ejusque distinctionem video esse probabilem, id quod ego supra admisi num. 13. ex Pellizzario: At illud prius propter rationem modò à nobis allatam, admittere non possum.

21. Nec obstat Officium esse dictum per diversas horas, id enim factum est propter significationem, non verò propter obligationem, quasi partis Officij recitatio sit addita uni horæ. Si enim ita esset, transacta illa hora non obligaretur quis partem Officij illi horæ respondentem recitare, sicuti transacta die Dominica, non obligamur amplius Missæ interesse, quod nullus dixit. Quæ ratione non possit quis nunc suscipere voluntarium impedimentum, quo prævidet se impediendum à crastina recitatione officij, & habes apud Bonacin. loco citato, & nos universim de hoc egimus in opus de Sacrif. Missæ, lib. 3. cap. 6. §. 2. & iterum infra lib. 4. cap. 2. §. 2. à num. 5. cum de Auditione Sacri.